

Universitetl?rin g?l?c?yi bütövlük? c?miyy?td?ki d?yi?iklikl?ri proqnozla?d?rmaq bacar???na ba?l?d?r

T?hsil Nazirliyi v? “Az?rbaycan mü?llimi” q?zetiinin t??kilatç?l?ll? il? ADA Universiteti nd? aali t?hsil mü?ssis?l?rinin g?l?c?yi müzakir? olunub. Universitet r?hb?rl?ri, mill?t v?kill?ri, t?hsil eksperti?ri, o?cüml?d?n mü?llim v? ? t?l?b?l?rin qat?ld?? diskussiyada g?l?c?k universitetl?ri? ba?l?f?rl?ql? fikirl?ri ortaya ç?x?b. Apar?c? C?sar?t Valehovum q?yod?us?suallar?traf?nda Az?rbaycan Dövl?t?qtisad Universiteti (UNEC) rektoru?dal?t? Muradov, ADA Universitetinin prorektoru Fariz?smay?lazad?, ADA Universitetind? Veril?nl?rin Analizi T?dqiqat M?rk?zinin direktoru Abz?ddin Adamov, mill?t v?kill?ri Fazil Mustafa, Vüsal Hüseyenov v? Tahir Mirki?ili, universitetl?rin mü?llim v? t?l?b?l?ri, t?hsil eksperti?ri al?l?t?hsil mü?ssis?l?r?nd?mü?ahid? olunan n?n müxt?if probleml?ri?il?g?tirib, universitetl?rimizin g?l?c?yini t?min ed?c?k ayr?-ayr? add?mlarla ba?l? fikir mübadil?si apar?blar.

Universitetl?rd? tam yeni bax??a ehtiyac var

C.Valehov qeyd edib ki, Az?rbaycanda ölk?ss?viyy?sind?qq?rarlar q?bul edil?rk?ndaha çox 15-20 il?rzind? ba? ver? bil?c?kl?r n?z?r? al?n?r. Növb?ti 20 illikd? d? çok ciddi texnoloji, iqtisadi, sosial d?yi?iklikl?r gözl?nilir.

Bu B?nd?yi?iklikl?r fonunda universitetl?rin özünü nec? hissed?c?yi maraq do?urur. “Onlar?n g?l?c?yi nec? colacaq?”, “G?l?c?k universitetl?rd? hans? trendl?r colacaq?”, “m?k bazar?n nt?rkibi nec?d?yi?c?k?”, “R?qab?td? universitetl?r? partnyor v? yaqr?qiba olacaq hans?modell?ri gör? bil?c?yik?”, “R?q?msal epoxan?n böyük sür?t?l? h?yat?n h?yat?m?za daxil oldu?ux bir vaxtda analoq iqtisadiyyatdan?r?q?msal epoxaya keçid? universitetl?r bu transformasiyan? nec? hiss ed?c?k?” suallar? h?r k?si dü?ündürür.

Re Rektord?dal?t? Muradovun fikrinc? universitetl?rin 15-20 il?sonrak? taleyi global iqtisadiyyatda, bütövlük? c?miyy?td? hans?d?yi?iklikl?rin? ged?bil?c?yini proqnozla?d?rmaq bacar???na ba?l?d?rl? “Sovet dövründ? universitetl?rd?n gözl?ntil?r ondan ibar?t idi ki, xalq t?s?rrüfat?n?n müxt?if sah?l?ri üçün müt?x?ssisl?r haz?rlans?n. Ba Bazar iqtisadiyyat?nda bu özünü tam do?rultmur. Çünkü art?q t?yinat sistem?yoxdur v? universitetl?rine yeti?diridiy kadr kadr?lar?n? m?k bazar?nda özün? layiq yer tutmas? bir s?rat?rtl?rl? mümkündür. Birinci, universitetl?rin kadr h?az?rl?ris? birba?a olaraq m?k bazar?n?n t?l?bl?rin? cavab vermir. Heç m?k bazar?n?n t?l?bl?d?b?lli deyil. 3-5 il sonra? m?k bazar?nda f?aliyy?t göst?r?n i?götür?nl?rin taleyinin nec? olaca? is? sual alt?ndad?r. Onlar r?qab?td?n ç?x?da bil?r, ç?xmayada. ?kincisi, q?bul ets?k?ki, bugünkü?m?k bazar?nda çox f?al olanlar 5 il sonra da olacaqlar, h?min i?götür?nl?rin 5 il sonrak? m?k bazar? üçün ?sasland?r?lm?? program? yoxdur. Burdan ç?xan n?tic? ondan ibaibar?tdir ki, universitetl?n? m?k bazar?n? özünt?hlili etm?li, i?götür?nl?r?find?n?q?buliedilm?si, mümkün olan t?klifl?rl? bazara ç?xmal?d?rlar”.

? Muradov bundan daha vacib hesab etdiyi ba?qa bir problem? d? toxunub: “Bu gün r?q?msal iqtisadiyyat Az?rbaycanda yoxdur. Bu halda universitet g?l?c?kd? t?l?b olunan yeni iqtisadiyyat? formal?d?rmal?, yeni biznesin ortaya qoyulmas? üçün t?klifl?rl?haz?rlamal?, m?k bazar?ndan heç n? gözl?m?m?lidir. Ba?qa bir t?r?fd?n, daxili m?k bazar?n?n t?l?bl?rini ?sas götürdüyümüz halda, bel?haz?rlayaca?m?z? müt?x?ssisl?r dünya iqtisadiyyat? b?bax?m?ndan r?qab?t? davaml? olmaya bil?r. Çünkü Az?rbaycan iqtisadiyyat? inki?af etmi?ölk?l?rin iqtisadiyyat? il? müqayis?d? daha az r?qab?t?lidir. Daha az r?qab?t?li iqtisadiyyat üçün müt?x?ssis haz?rlad?qda r?qab?t?li iqtisadiyyat t?cünt?l?b olunan kadr?haz?rl?yana?mas?ndan uzaqla?r?q. Universitetl?r c?miyy?tin g?l?c?kd? formal?abil?n strukturu üçün t?hsil, t?dqiqat, innovativ yana?man? ortaya qoymal?, c?miyy?tin dü?ündüyünd?n d? ir?li ged?r?k yeni yana?malar? günd?m? g?tirm?lidir. Çox ciddi ç?ar?lar var. Universitet bitir?n m?zun öz ixtisas? üzr? 4, ya da 6 ayl?q? lav?lav?kursa ehtiyac hissedirs? Jondan h?min t?hsil?yenid?n?bax?lmal?d?r. Ya universitetin t?hsili h?min kurs s?viyy?sin? enm?lidir, ya da universitet m?zunundan gözl?ntil?rimiz d?yi?m?lidir”.

Universitetl?r zamandan geri qal?r?

Müzakir?i?tirakç?lar? süni intellektin inki?af? ?traf?nda xüsusi? geni? fikir mübadil?si apar?b Bu prosesin üniversiteti?rin v?onlar?n yeti?dirdiyimüt?x?ssis?ring?i?c?yin? böyük t?siri?n müxt?lif prizmalardan qeyd olunub. M?s?l?n ADA Universitetinin prorektoru Fariz?smay?Izad?nin fikrinc? s?naye v?texnologiyalar o q?d?r? sür?tl? d?yi?ir iki, universiteti?ronunla ayaqla?abilmir, gerid?qal?rlar: "But?kc?Az?rbaycanda deyil, bütün dünyada bel?dir. ?m?k bazar?nda hans?pe??i?rlaz?m?olaca??n? universiteti?r mü?yy?nl?dir?n? q?d?r? v?ziyy?t?d?yi?ir. Bugün k?bi n?z?r? alaraq ixtisas?seç?nt?l?b? h?min ixtisas?üzr? t?hsilini tamamlad?qda?m?k bazar?n?n t?l?bi yenil?nir. Tutaq k?i, m?mühəsibat?qda h?d?yi?c?k? h?tta mühəsibat?q ixtisas?kimi 4 il sonra mövcud olacaqm?, biz bunu bilmirik. Çünkü robotlar?n? süni intellektin kinki?af?, prosesl?rin avtomatla?d?r?lmäş?n?tic?sind?ndiki ixtisaslar?n? 30-40 faizinin tamamil?ss?radan ç?xaca??deyilir. Tutaq k?potell?rd?qeydiyyat bölm?sind?ki kadrlar? robotlar rahatl?qla?v?zed? bil?r. Bunun art?q dünyada nümun?l?ri d? var".

?qt?qtisadç?eksperti Vüqar Bayramovun fikrinc? "innovasiya" dey?nd?la?la sad?c?brobotlar?g?lm?m?lidir: "Robot iqtisadiyyat? deyil bu. Robotlar bizim t?l?b?l?r üçün r?qibdir. Çünkü onlar universiteti bitir?nd? h?m d? g?l?c?yin v?indinin robotu il?rr?qab?t aparacaqlar. Almaniyada art?q robot menecerl?rl?bel?var. Robot i?adamlar? üçün daha c?lbedicidir. Sad?c? elektrikl? robot t?l?b olunan bütün i?i yerin? yetirir. G?l?c?k universitet sad?c? robot iqtisadiyyat? üz?rind? proqnozla?d?r?lan v? formala?an ali m?kt?b deyil".

Müt?x?ssisin fikrinc?, universiteti?rimizin probleml?c?h?ti onlar?n beyin m?rk?zi kimi z?if formal?mas?d?r. Bir aali t?hsil mü?ssis?st?dövl?t büdc?sind?n v?aazsay?m?nb?l?rd?nas?l?oldu?umüdd?td?g?l?c?yin universiteti kimi foformala?abilim?z. Burada korrupsiyan?n aradan qald?r?lmäş?da t?hsilnekeyfiyy?tli olmas? anlam?na g?lmi? Bu, sad?sad?c?t?rt?rd?n biridir: "O fikirl?raz?yam?ki, keyfiyy?tli t?hsil keyfiyy?tli kadr?t?l?bedir. Bütün hallarda ?m?k bazar?n?n d?yi?n?n t?l?binin n?z?r? al?nmas?na ehtiyac var. Universiteti?r?m?k bazar?nda olan i?tirakç?lar?n? deyil, ?m?k bazar?n?n d?yi?n?n t?l?bini proqnozla?d?rsa, h?m innovativ ixtisaslar? t??kil ed?c?k, h?m d? beyin m?rk?zl?rin?çevril? bil?c?kl?r".

Mill?t v?kili Zahid Oruc süni intellektin inki?af? il? ba?l? fikirl?r? bigan? qalmay?b. O, pessimist ?hvali-ruhiyy? mü?ahid? etdiyini vur?ulayaraq, robotlar?n insana qalib g?l? bilm?y?c?yini qeyd edib.

ADA Universitetind? Veril?nl?rin analizi T?dqiqat M?rk?zinind? direktoru Abz?ddin Adamov is?bildirib ki, süni intellektin iqtisadiyyat?n bütün sah?l?rind? t?tbiqi tibb, hüquq, bank v? ba?qa sah?l?rd? 90 faiz daha d?qiq n?tic? ?ld? edilm?sin? g?tirib?ç?xaracaq. Onun söz?l?rin? gör?, r?q?msal iqtisadiyyatda 3?as komponent var - KT-nin c?miyy?t?d? çox yay?lmäş? bütün mü?ssis?l?rd? r?q?msal m?d?niyy?tin olmas?, bütün cihazlar?n bir-birin? ba?l? olmas?, m?lumat mübadil?si: "Süni intellektin inki?af? zaman?n t?l?bidir v? bizim ona münasib?timizd?n as?l? olmayaraq, onun inki?af? labüddür. Biz bu prosesd? ya yax?ndan i?tirak edib inki?af?n bir parças?na çevril?c?yik, ya da indiy?d?k oldu?u kimi, bundan sonra da k?narda qalaca??q".

Çevik kurikulumlar olmal?d?

V?ziyy?t?d?n ç?x?? yolu olaraq, bel? bir fikir s?sl?ndirilib ki, sür?tl? d?yi??n s?nayenin t?l?bl?rin? cavab ver? bilm?k için çevik kurikulumlar olmal?d?r. Fariz?smay?Izad? deyib:

K?Kurikulumlar biz?m?rk?zd?neverilir v? onu d?yi?m?köçünçoxlu prosedur laz?md?r. H?tta bir kurikulumu d?yi?m?k üçün t?l?b olunan müdd?td? s?naye bazar? da d?yi?ir v? yeni ixtisaslar ortaya ç?x?r".

Süni intellektin inki?af?il?ba?l? müzakir?l?rd? Amerikan?n Kaliforniya Universiteti n?zdind? Berkli Laurens Milli Laboratoriyas?nda çal??an az?rbaycanlı? alim A.Salamovun "Skype" vasit?sil? ?ld? olunmu?müsahib?si d? t?t?qd?m?dedilib. O, süni intellektin inki?af?ndan dan??araq bildirib, ki, butistiqam?td?intensiv?i?l?r, böyük t?dqiqatlar h?yata keçirils?d?, h?l?heç k?s?bilmir ki, bu, sözün?sl?m?nas?nda, süni intellekt?g?tirib?ç?xaracaq, ya yox? Y?ni kompüter özü hissed?bil?c?kmi? Amma texniki t?tbiql?r?art?q geni?yay?l?b v? böyük ?irk?tl?r?ondan geni?istifad?edirl?r. Kompüterl?rin hissetm? imkanlar? il? ba?l? fikir d? birm?nal? deyil. A. Salamovun fikrinc?, bir qrup bunun büyük inki?afa? s?b?b? olaca??na inansalda, ba?qa bir k?sim hesab edir ki, insanlar?n? gücsüzl?m?sin? g?tirib?ç?xaracaq. Haz?rda tibbd?kompüterin imkanlar?ndan geni?istifad?edildiyini vur?ulayan az?rbayca?l? alim kompüterin bir çox nm?s?l?d?pm?s?l?nx?rç?ngin diaqnozunun qoyulmas?nda h?kimd?n yax??b?bildiyini vur?ulay?b? Biologiyada t?tbiq

etm?k ist?s?l?r d?, h?l?lik q?ti q?rar yoxdur. Kompüterin g?l?c?kd? i?sizliy? g?tirib ç?xara bil?c?yi d? problem olaraq apar?lan t?dqiqatlar?n mövzusudur.

R?q?msal texnologiyalar v? bir-bir s?radan ç?xan pe??l?r

CC.Valehov 2020-ciild? t?l?bat olacaq pe??kar bacar?qlar siyah?s?n? t?qdim ed?r?k vur?ulay?b?ki, h?min siyah?dan fiziki qabiliyy?t t?l?b ed?n pe??l?rin say?n?n h?miyy?tli d?r?c?d? azalaca?? görünür.

?dal?t Muradov r?q?msal texnologiyalar?n t?tbiqinin ba?qa n?tic?l?rin? d? diqq?t ç?kib? M?s?l?n, bu t?tbiq ona g?tirib ç?xar?b?ki, ucuz?i?çi qüvv?si r?qab?t üstünlüğünü t?min ed?na amil kimittamam?l? s?radan ç?x?b.?stehsal?n? inki?af etm?kd? olan ölk?l?rd? yerl?dir?n inki?af etmi? ölk?l?rin büyük mü?ssis?l?ri art?q onu öz ölk?sin? qaytarmaq fikr?fikrin? d?ü?ürü. Bu tendensiyani?nt getdikc? gücl?n?c?yi v?stehsal?n? inki?af etmi? ölk?l?rd? canlanaca??kyüks?k ehtiyatmallardand?rm?. Muradovun sözl?rin? gör?i müasir texnologiyalarda r?q?msal texnologiyani?nbt?tbiqh?min mm?hsullar?n istehsal?nda maya d?y?rini?h?miyy?tli d?r?c?d? azaldacaq? “stehsalla ba?l? ikinci ?nacib m?s?l? budur ki, insan?n orqanizminin f?aliyy?tini t?min ed?n qida m?hsullar?n?n r?q?msal texnologiyalar vasit?sil? istehsal? mümkün?ndür. R?q?msal texnologiya Az?rbaycan kimi ölk?l?r üçün tarixi v? ?min?m?ki, ikinci d?f? verilm?y?c?k?ansd?r. O ?ans? d?y?rl?ndir? bil?c?k yegan? qüvv? universitetl?rdir. Az?rbaycanda 4-cü inqilab?n elementl?ri t?tbiq edil? bil?r v?v?r?q?msal s?naye inqilab? Az?rbaycan?s?sür?tl? ir?liy? aparar. Burada universitetl?rin bax???n?nformala?mas? h?lledicidir. Birm?nal? olaraq, bu sah?d? dövl?tin d?st?yi olmadan iddian? realla?d?rmaq mümkün?süzdür. DÜ?ünür?m?ki, bu yeni f?ls?f? realla?a bil?r. Bunun üçün d? universitetl?r h?r?k?t? keçm?li v? dünyada s?naqdan ç?xm?? ??b?k? universitetl?r? baxmal?d?r. R?qab?t qabiliyy?ti olan sah?l?r birl?m?lidir, çünkü r?q?msal texnologiyada kiçik v? büyük iqtisadiyyatlar f?rql?nir”.

F?nl?raras?, yoxsa sah?l?raras??

T?hsilt?z? ekspert Etibar ?liyev bildirib?ki, müasir t?dqiqatç?lar?n?ks?riyy?tinin yaz?lar?nda “m?k?bazar?” ifaf?sin?rast g?lm?k mümkün? deyil. Art?q “t?l?bat c?miyy?t”, “t?l?bat c?miyy?tini inki?af?”, “t?l?bat c?miyy?tinin t?l?kamülü?h anlay??lar?ortaya ç?x?r? Ümumiyy?tli universitetl?ri?n?n b?r?neç? il?sonra onun hans?ali t?l?hsilt?m?ssis?sind? t?hsil ald???h?miyy?tini itirir. Öyr?ndikl?rin?nec? t?tbiq etdiy?da böyük?h?miyy?t?k?sb etm?y? ba?lay?r. “Universitet missiyas?” adl? bir ?s?rd? qeyd olunub ki, universitetl?r mü?yy?n proqramlar ?sas?nda bilik?verm?li; m?d?niyy?t?i mü?yy?n etm?li; t?l?b?l?ri elmi t?dqiqatlara c?lb etm?lidir. Sonra gözl?m?lidir?ki, ?m?k?bazar? ondondam hans?kadr?lar? t?l?b?ed?c?k? DÜ?ünür?m?ki, universitetl?rh?min t?l?bi?yerin?yetirm?y?çal?mal?d?r. UnivUniversitet qar??s?ndan kism?s?l? vars?xtasalar?z?r?kadr?haz?rl?insanlararas?münasib?t?r?z?r?y?ni kommunikativ bacar?qlar?n, kompetensiyalar?n inki?af?”.

?ahlar?sg?rov Etibar ?liyevd?n f?rqli olaraq f?nl?raras? deyil, sah?l?raras? elmin inki?af?na üstünlük verdiyini deyib.

Transformasiyan?n nüv?sind? universitetl?r n? ed?c?k?

C?sar?t Valehov qeyd edib ki, müt?x?ssisl?rimizin 50-60 faizi analoq iqtisadiyyat formuluna uy?un t?hsil al?b. H?min iqtisadi formula uy?unbilikw?bacar?qlarla daçal???rlar. Odur?ki, növb?ti 8410 il?rzind?ki transformasiyan?n nüv?sind? universitetl?rin n? ed?c?kl?ri maraq do?urur.

?dal?t Muradov m?s?l?y? münasib?tini bildir?rk?n qeyd edib ki, söhb?t universitet?rin bütövlük? g?l?c?y? haz?rolub olmamas?ndangedir: “Bu i?inkim t?r?find?n h?yata keçirilm?si sual predmeti deyil, nec? görü?c?yi sual do?urur. Resurs çat??mazl??? real gerç?klikdir. Universitetin gücü mü?llimi?rin gücü il? ölçülür. Mü?llimi?r g?l?c?kl? ba?l? bax??lar?n? d?qiq ifad? ed? bilmirl?rs?, ?üb? siz ki, h?min universitet bu missiyan? yerin? yetir? bilm?z”.

??Muradov ?m?k bazar?nda mü?ahid? olunan problem? diqq?t ç?k?r?k deyib ki, r?qab?t? davaml? m?hsul iste?istehsalç?s?olmayan ?irk?t?rin? t?l?bin? uy?un? kadr?yeti?dirm?k universitetin v?onun m?zunlar?n?n keyfiyy?t göst?ricil?rinin a?a??dü?m?s?sidem?kdir. R?qab?t? davaml? ?irk?t?rd?n? is? t?l?b? daxil olmur. M?s?l?n, müzakir?nin i?tirakç?lar?ndan olan Az?rbaycandak? BP ?irk?tind?n h?r hans? t?l?b? daxil olmur. Bel? ?irk?t?l?r t?lim m?rk?zl?rind? pe?? haz?rl?? h?yata keçirir v? ehtiyac duydu?u kadrlar? haz?rlay?r.

?irk?t?l?r t?l?b?l?rin s?viyy?sind?n raz?d?r

Müzakir?l?rd? i?tirak ed?n BP v? “Az?rsun Holding” ?irk?t?rinin nümay?nd?l?ri deyib ki, son ill?r Az?rbaycan t?hsil mü?ssis?l?r?n g?l?n t?l?b?l?rin s?viyy?sinin yüks?ldiyi mü?ahid? olunur.

Az?rbaycan Banklar Assosiasiyan?n?n s?dr? Zakir Nuriyev is? kommunikasiya v?? Tüz?r?bacar?qlar? olan müt?x?ssisl?r? bank sektorunda t?l?bat duyuldu?unu vur?ulay?b.

“Universitet c?miyy?t? yarad?c? fikir verm?lidir”

Mill?t v?kili Tahir Mirki?ili üçüncü s?naye inqilab?ndan sonra universitetin missiyas?n?n d?yi?diyin? diqq?t ç?k?ib: “H?tt? sosial funksiyas? getdikc? inki?af etm?y?ba?lay?b. Universitet kadr? haz?rlamal?d?rm?? Bu sual?n cavab? bel? mübahis?lidir. Almaniyada s?nayed? i?l?y?nl?rin 70 faizinin ali t?hsili yoxdur. ?sveç?d? i?? düz?l?nl?rin 80-81 faizd?n çoxu pe?? m?kt?bini qurtar?blar. Tan?nm?? Amerika universitet?rinin ?ks?riyy?tinin t?l?b?l?rin? n?z?r salsaq amerikal?lar?n? orada say?n?n az oldu?unug gör?bil?rsiniz. M?nd?l?bu fikird?y?m?ki, ba?ver?nl?ri bir k?nara qoyub universitet c?miyy?t? yarad?c? fikir verm?lidir, prosesin özünün yarad?c?s? ola bilm?lidir”.

T?l?b?l?r oxumur: Kimdir günahkar?

BD BDU v?UNEC t?l?b?l?rinin f?all?qmümayi? etdijridiyümüzakir?l?rd?nt?hsilalanlard?dqiqatyönümlülüğün olmamas?ndan giley!nibl?r. T?l?b?l?r hesab edirl?r ki, t?crüb? daha çox olmal?d?r. UNEC-in g?nc mü?llimi Aqil?zizov m?mill?t?v?kill?rin?müraci?ted?r?k t?l?b?l?r? i?imkan?yarat?lm?sa?lmas?m?s?l?sinin qald?r?lm?sa?n? t?klif edib. Onun fikrinc?, h?ft?d? 20 saat i?imkan?yarat?lm?la t?l?b?nin universiteti bitir?nd?art?q t?crüb?li müt?x?ssis? olmas?n? t?min etm?k mümkündür.

T?l?b?l?rin universitet? q?bul olunduqdan sonra oxumamalar?n? UNEC t?l?b?si c?miyy?td? onlara t?l?jin edildi?n?fikirl?azah?ledib. “Universitet? gir, sonra oxumaya qas?an” dey?nl?r u?aqlara?üralt?st?sirledir. Onlarda sad?c? t?l?b? ad? qazanana q?d?r oxuyur, sonra universitet? qay?b dü?m?sin dey? gedirl?r.

Universitet?rin bir muxtariyyat?, bir rektoru...

Mill? Mill? tilv? kili? Fazil Mustafa universitet? rin müx?riyyat? n? vacib? amil? olaraq qeyd? edib. O, universitetin nüfuzunda rektor ?dal?t Muradovun “Universitetin gücü mü? lilm?rin gücü il? ölçülür” fikri il? raz?la?mayaraq bildirib ki, universitetini simas? mü? lilm? royx? e rektordur. “Az?rbaycan c?miyy?tin? yeni rektor obrazlar?n? n?g?lm? sil? olduqca vacibdir. Rektorla universitetin atmosferi d?yi?ir. H?qiq?t budur ki, hava olmayan yerd? n? a??l? mü? lilm? d? bo?ulur”.

Mill?t v?kili onu da deyib ki, xaricd?n müt?x?ssis olaraq yet?n az?rbaycanl?lar?n g?lib öz ölk?sind? i?l?m?k iist?m?si üçün mühit yarat?lmal?d?r: "Dünyada ged?np prosesl?ri? çevik ??kild? Az?rbaycan ??raitin? uy?unla?d?r?b, yenilikl?rin ölk?mizd? eynisini, t?krar?n? yaradacaq haz?rl?ql? t?b?q? yet?dirm?k laz?md?r. Bizim n?yis? k??f etm?k potensial?m?z art?q inand?r?c? deyil, bu sah?d? çox-çox gerid?yik. N?yi daha çevik ??kild? t?tbl?q ed? bil?riks?, onun üz?rind? dü?üm?liyik".

Bir sözl?, universitetl?rd? muxtariyyat, sa?lam rektor m?s?l?sin? diqq?t etm?k laz?md?r.

Mill?t v?kili Tahir Mirki?li is? bu fikird?dir ki, müt?x?ssisl?rin mü?llimi, rektoru il? yox, hans? universiteti bitirdiyi il? maraqlan?r?q. Harvard Universitetini bitirdiyini söyl?y?n kadr?n mü?lliminin kim olmas? heç kimi dü?ündürmür.

Universitet informasiya yox, bilik verm?lidir

Müzakirənin sonunda universitetlərin bundan sonra fəaliyyəti ilə başlıkları səsləndirilib. Ədalət Muradov bildirib ki, kadr həzərlılaşdırma məqsədi bazarın nəticəsi bişəsənədən sonra yata keçirilməmişlidir: "Məsələ bazarın nəticəsi bişəsənədən yəni həzərlanmasından sonra yata keçirilə bilir. Bılık və informasiyanın bir-birindən mayra bilirik və bizim universitetlərdə tələbçi? işlər? çatdırılma məqsədi dən daha çox informasiyadır. Ona görə də mülliimlərimiz də, elə özüm də bir sual verir məki, tələbçi? auditoriyaya niyə gəlməlidir? işlər? informasiyanın universiteti gəlmədən mülliimsiz də? idarəetçi? bilər. Universitet informasiya yox, bılık verməlidir".

Fariz?smay?laz?ninifkrinc?, universiteti?l3-istiqam?td?d?yi??bil?r: "Birincisi, aç?qonlayn kurslar t??kil olunmal?, ikincisi, s?naye v? t?dqiqatla birg? i?l?m?lidir. Haz?rda universitet?r qapal? mü?ssis?l?rdir. ?nnovasiyalar, ixtiralixtiralar üçün aç?q platformayaç?çevril?lidir. Üçüncüsüpis?pedaqojiüsullar d?yi?m?lidir. Birt?r?fli qaydada informasiyan?n ötürülm?si deyil, interaktiv, qrup ??klind? i?l?m?k, kommunikasiya bacar?qlar? inki?af etdirilm?lidir".

"Azərbaycan müslimləri"